

Bijlage 5 Vertrekpunten Uitvoeringsstrategie

Ter bespreking

Gevraagde besluiten:

- In te stemmen met de start van fase 2: de uitvoeringsstrategie op basis van vertrekpunten/eerdere afspraken
- In te stemmen met de beslispunten voor de uitvoeringsstrategie

1. Inleiding

De visie is nagenoeg afgerond. Het is bekend wat de belangrijkste doelen en opgaven zijn in het gebied. In de volgende fase stellen we de uitvoeringsstrategie op. Hierin zal worden aangeven hoe de doelen uit de visie kunnen worden bereikt, samen met private partijen en maatschappelijke organisaties. De strategie bepaalt de inzet van zowel RO-instrumenten als financiële instrumenten.

In de intentieverklaring dd. 28 februari 2011 is de volgende regel opgenomen: 'Na iedere fase worden er nadere afspraken gemaakt over het verdere verloop van het proces'. Nu de visie fase ten einde loopt is het nodig te besluiten over het vervolg. Hieronder beschrijven we eerst een aantal eerder gemaakte afspraken met betrekking tot de uitvoeringsstrategie, die als vertrekpunt dienen. Het betreft de volgende bestuurlijke afspraken:

1. Afspraken vastgelegd in de Intentieverklaring, ondertekend op 28 februari 2011.
2. Afspraken over de dilemma's besproken in de vorige vergadering van de Stuurgroep op 24 februari 2012.
3. Afspraken over de concept discussienota 'Kracht van het Landschap 2013' tijdens de bespreking van de bestuurlijke kerngroep Metropolitane Landschap op 11 januari 2013.

Ook zijn de belangrijkste bevindingen opgenomen met betrekking tot de uitvoeringsstrategie uit de consultatie van ondernemers, bewoners en belangengroepen. Ook deze bevindingen leveren input voor de uitvoeringsstrategie.

Vervolgens legt de projectgroep een aantal hieraan gerelateerde beslispunten voor aan de Stuurgroep.

2. Bestuurlijke afspraken met betrekking tot de Uitvoeringsstrategie

Intentieverklaring

- Uitvoeringsprogramma: in dit programma worden projecten en een financierings- en beheerstrategie opgenomen. Naast reguliere budgetmogelijkheden van de partners, compensatiebeginselen en budgetten van derden zal worden gekeken naar mogelijkheden van nieuwe financieringsconstructies.
- Na iedere stap/fase worden er nadere afspraken gemaakt over het verdere verloop van het proces.
- De ontwikkelstrategie wordt zoveel mogelijk opgesteld met inzet van eigen personeel van de partijen. Bij kosten (deelonderzoeken) die gedurende het proces worden gemaakt zullen partijen gezamenlijk vooraf zoeken naar dekking van deze kosten.

Afspraken over dilemma's ten behoeve van de uitvoeringsstrategie (zie notulen SG 24 02 2012)

- Geen gebied heeft het exclusieve recht op bepaalde functies, wel moet er binnen metropoolregio verband afstemming plaatsvinden.
- Betrokken overheden reageren gezamenlijk vanuit de visie op de "invloeden van buitenaf", zoals SMASH/NZKG etc. Er wordt een eenduidige reactie geformuleerd, afgestemd met andere beleidsvelden, zoals economie en infrastructuur. Inbreuken op de ontwikkelingsmogelijkheden van de bufferzone, zoals beschreven in de visie, vragen om compensatie van rijkswege of anderszins.
- De Stuurgroep komt terug op het dilemma *Verdienvermogen en openbaarheid*.
- Onder door de stuurgroep nader te bepalen voorwaarden zijn initiatieven mogelijk van duurzame energie.

- Mogelijkheden voor transformatie van agrarische erven (impact op het landschap) is per gebied verschillend.

Uitgangspunten volgend uit de concept discussiedocument Kracht van het Landschap 2013 (vastgesteld door Bestuurlijke Kerngroep Metropoolaan Landschap op 11 januari 2013)

- Ruimte vragen worden niet sectoraal benaderd, maar vanuit een overkoepelende ruimtelijk-economische visie op de ontwikkeling van een gebied voor alle gebruiksfuncties, met inbegrip van een afweging van baten en lasten.
- Bij meer sectorale landschappelijke doelen is het van belang de relatie met andere sectoren te zoeken en te leggen, zowel inhoudelijk als financieel.
- Denk niet vanuit bestaande beperkingen ('nee-tenzij'), maar vanuit toekomstige kansen en mogelijkheden (uitnodigingsplanologie, zie kader), waarbij vooraf duidelijk wordt aangegeven wat wel en niet mogelijk is. Nadere uitwerking van kaders en beeldkwaliteitseisen is hierbij noodzakelijk.
- Koppeling met één financieringsstrategie voor alle gebruiksfuncties in een gebied: eerlijke verdeling van lusten en lasten –ook tussen overheden. Ontwikkeling en beheer in één pakket, maak afspraken (tussen overheden en met initiatief nemende partijen) vanuit het concept van landschapscompensatie
- Om in te spelen op kansen die zich voordoen, bevat de uitvoeringsstrategie concrete voorstellen voor (projecten voor) de korte en middellange termijn.
- De uitvoeringsstrategie geeft antwoord op de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden in de realisatie per gebied tussen overheden en private partijen, verdeeld naar: initiatieffase, ontwerpfasen en uitvoeringsfasen.
- In de strategie wordt vastgelegd of en zo ja wat overheden zelf kunnen doen om geldstromen te genereren voor beheer en ontwikkeling, zoals heffingen of het interesseren van institutionele beleggers voor groene maatschappelijke doelen.

Uitnodigingsplanologie

Uitnodigingsplanologie kan impasses in de ruimtelijke ordening doorbreken die door overheidsbezuinigingen, ingewikkelde regelgeving en economisch mindere tijden zijn ontstaan. In plaats van een traditioneel afwachterende en toetsende houding, neemt de overheid een uitnodigende en faciliterende houding aan en stimuleert initiatieven uit de maatschappij. De overheid schept de globale kaders voor een gebied, en op basis van deze kaders worden publieke en private partijen uitgenodigd om met concrete plannen te komen. Deze houding respecteert, benut en vergroot de autonomie in een gebied en verkleint de afstand tussen overheid, marktpartijen en eindgebruiker (particulier/privaat).

In de gemeente Houten wordt uitnodigingsplanologie al gebruikt. Van 2009 tot en met 2011 is samen met bewoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, overheden, projectontwikkelaars en andere belanghebbenden een samenhangende toekomstvisie voor het Eiland van Schalkwijk opgesteld. Aan de voorkant zijn belangen, wensen, initiatieven en ideeën van initiatiefnemers en eindgebruikers bijeengebracht om tot een duurzame inrichting en ontwikkeling van het eiland te komen. Initiatiefnemers worden uitgenodigd om projecten te ondernemen die binnen het samenhangende panorama voor het gebied passen.

Uit: Kracht van landschap 2013

3. Uitkomsten consultatie bewoners, ondernemers en belangengroepen oktober 2012

Hieronder enkele bevindingen met betrekking tot de uitvoeringsstrategie die zijn voortgekomen uit de consultatieronde, aan de hand van vijf onderwerpen:

1. Ambities/doelstellingen

- Betere marketing/PR van het hele gebied is nodig.
- Trek mensen vanuit Schiphol en Amsterdam het landelijk gebied in, de bufferzone als magneet.
- Activiteiten en evenementen zijn nodig om mensen te trekken.

2. Randvoorwaarden

- Neem verkeersafwikkeling mee bij nadere uitwerkingen van projecten.
- Stroomlijn de visies van de verschillende overheden.

- Goede routing en bewegwijzering is nodig
- Goed openbaar vervoer en goed onderhouden paden ontbreken.
- Concretiseer de gebiedsvisie op bepaalde punten.
- 3. Projecten/meelif kansen
 - Er zijn een aantal concrete voorstellen gedaan voor projecten/ingrepen in de bufferzone.
 - Er zijn suggesties gedaan voor koppeling van projecten en economische ontwikkelingen in het gebied of er net buiten (bijvoorbeeld koppeling van de ontwikkeling van bedrijventerreinen met de ontwikkeling van groen en recreatie, bijvoorbeeld Polanenpark).
- 4. Samenwerking met stakeholders
 - Suggesties voor verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld beheer door gespecialiseerde organisaties (Staatsbosbeheer, het Recreatieschap, het Waterschap etc.).
 - Het belang van agrariërs, maar ook van andere belanghebbenden moet worden meegenomen bij nadere uitwerkingen.
 - Betrek belanghebbenden en ondernemers ook bij het opstellen van de uitvoeringsstrategie.
 - Ondernemers moeten samenwerken om iets te bereiken in het gebied, betrek de Kamer van Koophandel. Zoek gemeenschappelijke belangen.
 - Overheden gaan niet snel genoeg voor ondernemers; ondernemers denken op korte termijn, overheden op lange termijn.
- 5. Rolverdeling
 - Lastige samenwerking met verschillende overheden, onduidelijke of tegenstrijdige informatie, onduidelijk hoe je een plan verder brengt, wie is verantwoordelijk voor wat.
 - Suggesties voor maatregelen met betrekking tot onderhoud, financiering, regelgeving.

4. Beslispunten vervolgproces stuurgroep

In de stuurgroep van 24 februari 2012 is het vervolgproces met betrekking tot de uitvoeringsstrategie besproken. Hierin was de afspraak: we gaan uit van een gefaseerde aanpak, dat wil zeggen een realistisch programma voor de korte termijn (quick wins/urgenties/aanhaken bij ontwikkelingen) en een schets van de ambities op hoofdlijnen voor de lange termijn. In de ontwikkelstrategie komen we niet tot een vast eindpunt (blauwdruk). Dit om flexibiliteit in te bouwen in verband met crisisbestendigheid. Betrokken partijen zullen nauw met elkaar in contact moeten blijven voor de ontwikkeling van het gebied en de uitvoering van projecten en te blijven werken volgens de doelstellingen en kaders uit de visie. Belangrijk is het 'levend' houden van de visie door te zorgen voor borging en uitvoering van de gestelde doelen en te zorgen dat de visie als kader blijft dienen bij toekomstige ontwikkelingen en projecten in het gebied. Maar bovenal door de visie te laten doorwerken in het planologisch beleid van de betrokken overheden. Vragen hierbij zijn: wat hebben de betrokken overheden nodig om dit te bereiken en hoe zorgen we ervoor dat we op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen en projecten. De projectgroep stelt voor te starten met een aantal concrete acties die vervolgens in de volgende Stuurgroep worden besproken, al dan niet aan de hand van dilemma's waar de projectgroep tegenaan loopt, waarna ze verder worden uitgewerkt. De projectgroep zal hierbij de eerder gemaakte afspraken (zie hierboven) en de bevindingen uit de consultatieronde als vertrekpunt gebruiken.

Beslispunten met betrekking tot de voorgestelde acties

1. De projectgroep doet een voorzet voor het prioriteren van projecten/acties voor de korte termijn (urgenties/quick wins).

De projectgroep kijkt hierbij naar:

- mogelijkheden om opgaven/doelen te koppelen
- mogelijkheden om aan te haken/ mee te liften met andere projecten, mogelijk ook in samenhang met andere gebieden in de metropoolregio (bijv. Binnenduinrand).
- schaalniveau (landschappelijk raamwerk),
- welke fysieke ingrepen en randvoorwaarden zijn nodig om investeerders op de lange termijn aan te trekken.

Deze voorzet wordt in de volgende stuurgroep besproken en vervolgens nader uitgewerkt.

2. De projectgroep maakt de ambities op de lange termijn concreter en onderzoekt financieringsmogelijkheden door private partijen en investeerders (Green Finance Lab, uitnodigingsplanologie).

3. De projectgroep doet een voorzet voor een financieringsstrategie (lange en korte termijn), beheerstrategie, verdeling van verantwoordelijkheden, organisatie en planologische doorwerking. De projectgroep stemt dit af met de MRA discussie hierover. De voorzet wordt in de volgende stuurgroep besproken en vervolgens nader uitgewerkt.

4. De projectgroep doet onderzoek naar de mogelijkheden van een eventuele pilot 'uitnodigingsplanologie' voor de gebieden waar intensieve recreatie mogelijk is (bijvoorbeeld onder het Noordzeekanaal) en onderzoekt welke nadere randvoorwaarden nodig zijn en welke ruimte te bieden is. (zie kader uitvoeringsplanologie uit 'kracht van landschap 2013'). Een andere mogelijke pilot 'uitnodigingsplanologie' kan worden gestart in gebieden waar extensieve recreatie en recreatief medegebruik mogelijk is. Voorbeeld: in het agrarische middengebied kunnen recreatief medegebruik, toegankelijkheid van het landschap, samenwerking tussen diverse zittende ondernemers interessante mogelijkheden bieden om een betere economische basis te krijgen. Station Halfweg kan hierbij een belangrijke rol spelen.

5. De projectgroep doet een voorstel voor het betrekken van externe partijen bij het nader uitwerken van de uitvoeringsstrategie.

Besluiten

-In te stemmen met de start van fase 2: de uitvoeringsstrategie op basis van vertrekpunten en eerder gemaakte afspraken.

-In te stemmen met de voorliggende beslispunten voor de uitvoeringsstrategie.